

POMM1083
Suomen kielen ja
kirjallisuuden
pedagogiikka
(5 op)

OPS,
Monilukutaito,
oppijoiden
tekstimaailmat

Kimo
Sanna Mustonen

sanna.s.mustonen@jyu.fi

Tänään ohjelmassa

- Kurssin arviointi + Minä kieli- ja viestintäasiantuntijana -sivuston rakentaminen
- Ryhmissä ja yhdessä
 - pohditaan äikän OPSia & valmiuksianne opettaa OPSissa käsiteltäviä asioita
 - Fokuksessa erityisesti monilukutaito
 - kohti oppilaiden tekstiympäristöjä
- Tutustutaan tarkemmin moduuleihin ja valitaan kiinnostavia, tavoitteitanne kohti vieviä tehtäviä

Ensimmäisen kerran sanapilvi – muuttuiko jotain opseja lukiessa?

Aidinkielen ja kirjallisuuden oppiaine

Type your answer here...

Submit

20 characters remaining

Ops-huomiota

Keskustelkaa ryhmässänne opsiin tutustumisen herättämistä ajatuksista.

- Miten opsin lukeminen muutti ennakkokäsitystänne äikästä oppiaineena vai muuttuiko mikään?
- Mitä ops mielestänne korostaa/painottaa?
- Muuta?

Valmistautukaa esittelemään muille kaksi tärkeintä asiaa keskustelustanne.

Opetussuunnitelmanostoja

- Monipuolisuus (esim. draama)
- Kriittisyys
- Pohja kaikille oppiaineille, oppimiselle
- Oppijälhtöisyys, moninaisuus, kielellinen identiteetti
- Oman äidinkielen opetus
- Kielten rinnakkainen käyttö (tähän konkreettisia välineitä!)
- Kielioppi ja oikeinkirjoitus vähäisemmässä roolissa
- Vuorovaikutustaidot (oman mielipiteen ilmaiseminen, ryhmässä toimiminen)
- Digitalisaatio, fyysinen vuorovaikutus
- Tulevaisuustaidot, elämän taidot, rakentavuus erilaisissa vuorovaikutusympäristöissä
- Kaunokirjoitus puuttuu > 6.luokalla arvioinnissa mielipiteen ilmaisu; monipuolinen ilmaisu

Opsit

<https://peda.net/jyvaskyla/poske/oppilasarviointi/taitotasotaulukot/%C3%A4idinkieli/ai-3-6/s-jk32/jktjav313>

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

Käsitetieto/muistaa	Menetelmätieto/ymmärtää	Menetelmätieto/soveltaa	Menetelmätieto/analysoida	Metakognitiivinen tieto/arvioida	Metakognitiivinen tieto/luoda
T1 Oppilas muistaa puheenvuoron pyytämiseen ja mielipiteen esille tuomiseen liittyviä ilmaisutapoja.	T1 Oppilas ymmärtää toisten kuuntelun ja omien ajatusten ilmaisemisen merkityksen viestintätilanteissa.	T1 Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä yksin ja yhdessä.	T1 Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.	T1 Oppilas arvioi omia vuorovaikutustaitojaan ja asettaa kehittämiskohteita.	T1 Oppilas kehittää omia vuorovaikutustaitojaan asettamiensa tavoitteiden suuntaisesti ja ilmaisee ajatuksiaan ja mielipiteitään myös uusissa viestintäympäristöissä.
					

Sannan nostoja jatkoksi keskusteluihin

- Äidinkieli ja kirjallisuus kietoutuu kaikkiin opsin laaja-alaisiin alueisiin (POPS 2014)
- Monikielisyys, ”oma ja muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien kerroksellisuus”
- Monitieteisuus
- Yhteistyö muiden oppiaineiden kanssa

1-2 lk

- ”Oppilaita ohjataan huomaamaan **koulun ulkopuolella** opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.”
- S2: ”Opetellaan huomaamaan, **miten kieli toimii eri tilanteissa**: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa.”

...jatkuu

3-4 lk

- **Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä** oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti.
- Vastuullinen, rakentava, **eettinen** vuorovaikutus eri ympäristöissä
- ”Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat **yhdessä toimimisen** ja kokemusten jakamisen sekä **oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen**”
- ”luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, **myös monimediaisissa ympäristöissä**”

Monikielisyyys opsissa

- Monikielisyys eri kielten ja murteiden monen tasoista osaamista: kaikki kielelliset resurssit arvokkaita
- Monikielisyys huomioidaan oppimisen resurssina

Monilukutaito (OPS)

= erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita

- ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja ja
- rakentamaan omaa identiteettiään.

merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa

- eri muodoissa
- eri ympäristöissä ja tilanteissa
- sekä erilaisten välineiden avulla.

Opetussuunnitelma: miten monilukutaitoa vahvistetaan?

- rikas tekstiympäristö, sitä hyödyntävää pedagogiikka sekä yhteistyö oppiaineiden välillä ja muiden toimijoiden kanssa
- mahdollisuuksia nauttia erilaisista teksteistä
- erilaisten tekstien käyttö, tulkinta ja tuottaminen sekä yksin että yhdessä muiden kanssa
- monimuotoiset tekstit ja niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen
- oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta

Aapinen ja oppikirjat tärkeitä tekstityökaluja, mutta eivät riittäviä

- Tekstien autenttisuus
 - tekstillä on funktio, vastaanottaja, sosiaalinen konteksti/tilanne jne.: ”aikansa tuote” → monitasoinen tulkinta, kriittisyyden kehittyminen, moninaisten taitojen kehittäminen
- Toiminnan autenttisuus
 - Millaista monilukutaitoa lapsi tarvitsee nyt selvittääkseen päivittäisestä tekstien virrasta?
 - Millaista monilukutaitoa hän tarvitsee tulevana vuosina? → tilanteisen taidon kehittyminen

Kalevala mainittu – millaista lukutaitoa tämä edellyttää?

Oppilas tekijänä ja kokijana

- Omat tekstit (some, vitsit, blogit, piirroksset...)
- Koulun tekstit (oppikirjat ja -vihkot, kirjoitelmat/aineet, tuotokset, säännöt, ohjeet, kouluTV, opetusvideot, internet, e-oppimateriaali Pedanet ym. Alustat, opetuspuhe, posterit jne.)
- Kodin tekstit (tuotepakkaukset, muistilaput, TV, radio, internet, kirjat, julisteet, vuodevaatteet, pelit, leikit, lehdet jne.)
- Mediatekstit (kaikki mahdollinen)
- Harrastusten tekstit (musiikki, urheilu, seuran säännöt, verkkokeskustelut, pelit...)
- Yhteiskunnan tekstit (lomakkeet, tiedotteet, luvat...)

(ks. mm. Barton 2007; Luukka 2005; Marsh 2003; Gee 1990; Kainulainen 2017-2018)

Tavoitteista kohti kurssin suunnittelua

3) **Keskustelkaa tavoitteistanne:** mitkä oppiaineen osa-alueet ja näkökulmat kaipaavat erityisesti vahvistusta?

→ Tutustukaa moduuleihin: mitkä moduulitehtävät erityisesti tukisivat tavoitteidenne saavuttamista? Kirjatkaa näitä perusteluineen ryhmämuistioon → räätälöidään kurssia

Opetuksessa liikkeelle oppijoiden tekstimaailmoista

- identiteetti
- taitojen (monilukutaito) tukeminen
- oppijälähtöisyys, toimijuuden tuki
- Seuraavaksi kerraksi: **Moduuli 3. tehtävä: vloggaus itsellesi vieraista lasten teksteistä**
- Ensi kerralla katsotaan vloggauksianne, käsitellään niistä heränneitä ajatuksia ja tehdään koontia monilukutaidon ulottuvuuksista

Monilukutaito - Multiliteracies

